

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
26/1465 - JOAN

Dato
19.03.2026

Dokument 8:140 L (2025-2026) Representantforslag om å endre straffeprosessloven for å sikre døde barns rettssikkerhet Uttalelse

Jeg viser til justiskomiteens brev 5. mars 2026 med anmodning om departementets uttalelse til ovennevnte representantforslag fra Mats Henriksen, Jon Engen-Helgheim, Anette Carnarius Elseth, Liv Gustavsen, Finn Krokeide og Stian Storbukås.

Jeg er glad for at representantene fra Fremskrittspartiet er opptatt av rettssikkerheten for døde barn. Da Arbeiderpartiet hadde justisministeren i februar 2013, ble det sendt på høring et lovforslag om innføring av en plikt for politiet til å oppnevne en advokat for å vareta interessene til barn som mistenkes drept av en omsorgsperson. Et lignende forslag ble også fremsatt i 2019 av en arbeidsgruppe oppnevnt av Justisdepartementet for å se på saksflyt i saker om overgrep mot barn. Nylig har også Stine Sofies Stiftelse gitt ut rapporten «Barnas Havarikommisjon 2026», hvor det pekes på rettsområder som stiftelsen mener må styrkes for å gi barn en bedre beskyttelse mot vold og overgrep. For å styrke rettssikkerheten til barn som dør plutselig og uventet, og særlig i tilfeller hvor en eller begge foreldrene er mistenkt for å ha forvoldt dødsfallet, foreslår stiftelsen en lovendring som gir det avdøde barnet rett på bistandsadvokat.

Fremskrittspartiet overtok Justis- og beredskapsdepartementet i forbindelse med regjeringsskiftet i oktober 2013, og hadde justisministeren frem til 2020. Likevel ble ikke høringsforslaget fra 2013 eller arbeidsgrupperapporten fra 2019 fulgt opp i denne perioden, utover at det ble uttalt i Prop. 42 L (2015-2016) punkt 4.2 at departementet da arbeidet med å følge opp forslaget. Jeg har en viss forståelse for at forslagene ikke ble fulgt opp av forrige regjering, for det er flere krevende spørsmål som aktualiseres ved en ordning som innebærer at en avdød person skal være representert ved advokat. Prinsipielt sett kan det innvendes mot en slik ordning at en advokat har som rolle å vareta sin klients interesser, noe som ikke er mulig i tradisjonell forstand når klienten er

død. Den generelle samfunnsinteressen i at straffbare forhold blir oppklart og straffeforfulgt i tråd med loven, skal i utgangspunktet varetas av politiet og påtalemyndigheten. Det å styrke politiets og påtalemyndighetens arbeid med saker om vold mot barn kan i et slikt perspektiv være et viktigere og mer naturlig tiltak enn bistandsadvokat for avdøde.

Jeg ønsker likevel å se nærmere på dette fremover. Trygghet for barn og unge er en av hovedprioriteringene i *regjeringens plan for Norge*, og det er viktig å sikre rettighetene til barn som utsettes for kriminalitet. Svært mange barn og unge som utfører alvorlig kriminalitet, er selv voldsutsatt. Vi prioriterer derfor arbeidet mot vold i nære relasjoner.

En ordning som kan sikre barn som kan være drept av sine nærstående en representant som varetar barnets interesser, blant annet ved å påse at saken blir tilstrekkelig opplyst og at det foretas riktige påtalevurderinger, kan ha gode grunner for seg. Samtidig reiser en slik ordning prinsipielle spørsmål som må vurderes nærmere, som nevnt over. I tillegg oppstår en rekke spørsmål knyttet til utformingen av en eventuell ordning, blant annet hvilke saker ordningen skal gjelde, hvilke relasjoner mellom mistenkte og avdøde som skal utløse rett til bistandsadvokat og hvilke stadier av saken retten til bistandsadvokat skal gjelde. Det må også utredes hva advokatrollen skal være ved oppnevning for en avdød person. Disse spørsmålene, som har stor betydning for hvordan ordningen vil fungere, er ikke drøftet i representantforslaget og vil heller ikke la seg utrede innenfor rammene av Stortingets behandling. Tiden som har gått siden forslaget sist var på høring, taler for at et eventuelt nytt forslag bør sendes på høring for å sikre et forsvarlig beslutningsgrunnlag. Jeg vil også se nærmere på om intensjonen i forslaget om bistandsadvokat for avdøde bør varetas på andre måter, for eksempel gjennom tiltak for å styrke politiets og påtalemyndighetens arbeid med slike saker.

Ordlyden i representantforslaget er en annen enn i de tidligere forslagene om bistandsadvokat for avdøde barn som er nevnt over. Det er også vesentlige forskjeller mellom forslagene som er fremsatt i høringsnotatet fra 2013, i arbeidsgrupperapporten fra 2019 og i «Barnas Havarikommisjon 2026». Disse forskjellene handler om reelle ulikheter i ordningen. Dette viser tydelig at utformingen av en eventuell slik ordning bør vurderes nærmere før Stortinget tar stilling til den, for å sikre at den treffer godt og varetar alle hensyn. Jeg nevner også at det vil være naturlig at den videre oppfølgingen ses i sammenheng med andre aktuelle lovendringer for å sikre barns rettssikkerhet.

Med hilsen

Astri Aas-Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur